

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Економічний факультет

Кафедра обліку, аналізу і аудиту

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
В.о. декана економічного факультету

/Роман ТРЕШКО/
від «02» вересня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни

«УПРАВЛІНСЬКИЙ ОБЛІК»

вибіркова

Освітньо-професійна програма:	Фінанси, банківська справа та страхування
Спеціальність:	072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок
Галузь знань:	07 «Управління і адміністрування»
Рівень вищої освіти:	перший (бакалаврський)
Факультет:	економічний
Мова навчання:	українська

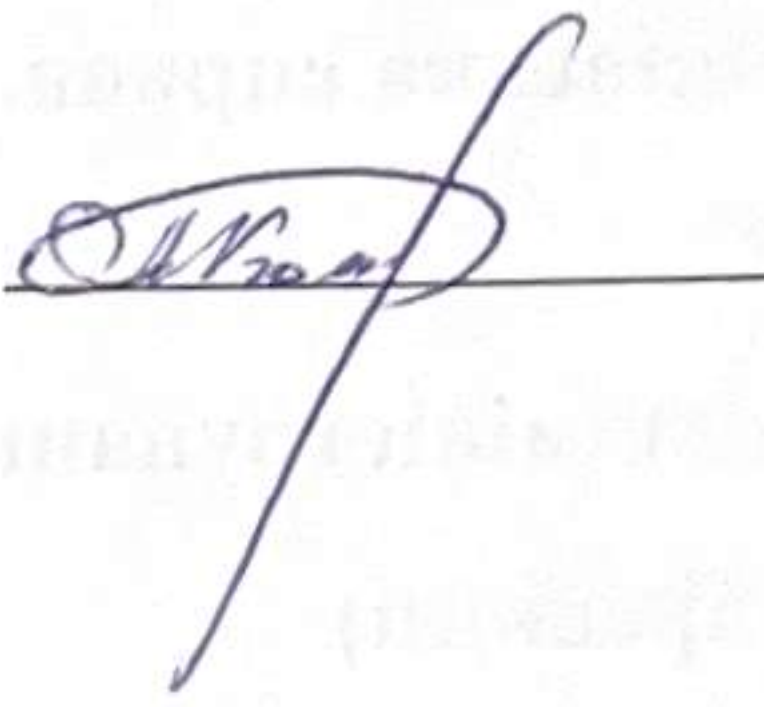
Чернівці 2024 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Управлінський облік» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Фінанси, банківська справа та страхування» спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» галузі знань 07 «Управління і адміністрування», затвердженої рішенням Вченої ради Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича від 26.05.2022 року, протокол № 6, та введеної в дію наказом ректора № 173 від 07.06.2022 р.

Розробник: **Косташ Тетяна Вікторівна**, доцент кафедри обліку, аналізу і аудиту,
кандидат економічних наук, доцент

Викладач: **Косташ Тетяна Вікторівна**, доцент кафедри обліку, аналізу і аудиту,
кандидат економічних наук, доцент

Погоджено з гарантом ОП «Фінанси, банківська справа та страхування» і затверджено на засіданні кафедри обліку, аналізу і аудиту
Протокол № 1 від «12» серпня 2024 року.

Завідувач кафедри Тетяна КОВАЛЬЧУК

Схвалено методичною радою економічного факультету
Протокол № 1 від «12» серпня 2024 року.

Голова методичної ради економічного факультету Роман ГРЕШКО

1. **Мета** навчальної дисципліни «Управлінський облік»: формування системи наукових знань з організації і методики управлінського обліку, його вдосконалення з урахуванням передового зарубіжного та вітчизняного досвіду як основи прийняття ефективних управлінських рішень. Вивчення цієї вибіркової дисципліни дозволить здобувачам набути додаткових загальних і фахових компетентностей, які розширяють їхні можливості для професійної самореалізації, зокрема при застосуванні практичних навичок з питань управлінського обліку, що вирішуються на підприємствах незалежно від форми власності та виду діяльності.

2. **Пререквізити**

3. **Результати навчання:**

Відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів галузі знань 07 «Управління та адміністрування» за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» (освітня програма «Фінанси, банківська справа та страхування») вивчення дисципліни «Управлінський облік» сприяє поглибленню наступних компетентностей і програмних результатів навчання:

Загальні та фахові компетентності:

- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- навички використання інформаційних та комунікаційних технологій;
- здатність проведення досліджень на відповідному рівні;
- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
- здатність спілкуватися з представниками інших професій груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

Програмні результати навчання:

- знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем;
- застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань і змістовно інтерпретувати отримані результати.

4.1. Опис навчальної дисципліни

4.1. Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість			Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	змістових модулів	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
денна	III	VI	3	90	2	30	30	-	-	30	-	залік
заочна	III	VI	3	90	2	6	4	-	-	80	-	залік

(загальновиробничих) витрат 6. Характеристика продуктів спільного виробництва.												
Тема 5. Система обліку і калькулювання за повними витратами 1. Вітчизняні методи обліку витрат і калькулювання собівартості продукції 1.1. Об'єкти та системи обліку виробничих витрат 1.2. Класифікація методів калькулювання 1.3. Розподіл витрат у комплексному виробництві 2. Зарубіжні методи обліку витрат і калькулювання собівартості продукції	9	3	3	-	-	3	9	-	1	-	-	8
Тема 6. Система обліку і калькулювання за змінними витратами 1. Сутність системи обліку та калькулювання за змінними витратами 2. Аналітичні та контрольні можливості системи директ-костинг 3. Варіанти директ-костингу: простий і розвинутий	9	3	3	-	-	3	9	-	1	-	-	8
Тема 7. Система обліку і калькулювання за нормативними витратами 1. Сутність обліку та калькулювання собівартості продукції за нормативними витратами. 2. Методи обчислення відхилень від норм витрат. 3. Система «стандарт-кост»: переваги та недоліки її використання.	7	2	2	-	-	3	7	-	-	-	-	7
Разом за змістовим модулем 1	50	16	16	-	-	18	50	2	3	-	-	45
Змістовий модуль 2. Специфічні методики управлінського обліку												
Тема 8. Аналіз взаємозв'язку витрат, обсягу діяльності та прибутку 1. Обмеження і передумови аналізу «витрати—обсяг діяльності—прибуток» 2. Застосування аналізу «витрати—обсяг діяльності—прибуток» 3. Визначення точки безбитковості 4. Визначення запасу міцності та операційного важеля 5. Графічний метод аналізу «витрати—обсяг діяльності—	10	4	4	-	-	2	10	1	1	-	-	8

прибуток»												
Тема 9. Аналіз релевантності інформації для прийняття управлінських рішень 1. Основи прийняття управлінських рішень 2. Релевантний підхід до прийняття управлінських рішень 3. Застосування диференційного аналізу для вибору найкращих варіантів дій 4. Аналіз типових варіантів альтернативних рішень	10	4	4	-	-	2	10	1	-	-	-	9
Тема 10. Бюджетування і контроль 1. Сутність, цілі та завдання бюджетування 2. Види і формати бюджетів 3. Методика складання бюджетів 4. Організація контролю за виконанням бюджету	10	4	4	-	-	2	10	1	-	-	-	9
Тема 11. Облік і контроль за центрами відповідальності 1. Поняття і класифікація центрів відповідальності 2. Принципи обліку, звітності й оцінки діяльності центрів відповідальності 3. Облік і оцінка діяльності центрів відповідальності 4. Облік і оцінка діяльності центрів інвестицій	7	2	2	-	-	3	7	1	-	-	-	6
Тема 12. Взаємозв'язок управлінського і фінансового обліку 1. Відмінності управлінського і фінансового обліку 2. Системи рахунків управлінського і фінансового обліку	3	-	-	-	-	3	3	-	-	-	-	3
Разом за змістовим модулем 2	40	14	14	-	-	12	40	4	1	-	-	35
Усього годин	90	30	30	-	-	30	90	6	4	-	-	80

4.3 Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Тема 1. Мета, зміст та організація управлінського обліку Завдання: засвоєння основних етапів розвитку управлінського обліку, вивчення його сутності та місця в системі управління підприємством, вивчення основних принципів та методів ведення управлінського обліку.	2	-
2	Тема 2. Склад витрат виробництва Завдання: вивчення основних видів виробничих витрат підприємства	2	-
3	Тема 3. Класифікація і поведінка витрат Завдання: набуття практичних навичок з класифікації витрат за ознаками з метою подальшого формування собівартості продукції та витрат періоду діяльності, побудова функції витрат та виконання за її допомогою прогнозних розрахунків.	2	1
4	Тема 4. Сутність собівартості продукції, принципи і критерії її формування Завдання: набуття практичних навичок з порядку включення прямих та загальновиробничих витрат до виробничої собівартості продукції; опрацювання методів розподілу непрямих витрат між видами продукції.	2	-
5	Тема 5. Система обліку і калькулювання за повними витратами Завдання: визначення відмінностей системи калькулювання повних витрат; набуття практичних навичок з порядку включення прямих та накладних виробничих витрат до виробничої собівартості продукції; з розподілу витрат між готовою продукцією та незавершеним виробництвом.	3	1
6	Тема 6. Система обліку і калькулювання за змінними витратами Завдання: вивчення характеристики і сфери застосування директ-костингу, його переваги і можливості практичного застосування.	3	1
7	Тема 7. Система обліку і калькулювання за нормативними витратами Завдання: визначення відмінностей системи калькулювання нормативних витрат; набуття практичних навичок з порядку нормування витрат і визначення нормативної собівартості продукції; з обліку відхилень від нормативів у системі «стандарт-кост».	2	-
8	Тема 8. Аналіз взаємозв'язку витрат, обсягу діяльності та прибутку Завдання: набуття практичних навичок з прогнозування витрат, собівартості продукції, прибутку шляхом визначення точки беззбитковості та запасу міцності підприємства; визначення оптимальної структури витрат; виконання аналізу взаємозв'язку витрат, обсягу діяльності та прибутку.	4	1
9	Тема 9. Аналіз релевантності інформації для прийняття управлінських рішень Завдання: набуття навичок з виконання аналізу релевантної інформації в типових господарських ситуаціях для обґрунтування рішення щодо запасів і цін.	4	-
10	Тема 10. Бюджетування і контроль Завдання: набуття навичок зі складання операційних та фінансового бюджетів, бюджетів окремих підрозділів та генерального (зведеного) бюджету.	4	-

11	Тема 11. Облік і контроль за центрами відповідальності Завдання: вивчення поняття і класифікація центрів відповідальності, принципів обліку, звітності та оцінки діяльності центрів відповідальності.	2	-
12	Тема 12. Взаємозв'язок управлінського і фінансового обліку Завдання: формування знань організації та методики управлінського обліку, вивчення його переваг та недоліків, відмінностей від фінансового та податкового обліку.	-	-
Разом годин		30	4

4.4. Тематика індивідуальних завдань

№ з/п	Назва теми	Кількість балів
Змістовий модуль 1. Організація управлінського обліку та системи обліку і калькулювання витрат		
1	Сутність, завдання та функції управлінського обліку.	До 10 балів
2	Схеми організації управлінського обліку за різних систем обліку.	
3	Загальнооблікова і управлінська класифікація витрат діяльності.	
4	Поведінка витрат у разі змін обсягу діяльності.	
5	Методи визначення функції витрат, їх сутність і порівняльна характеристика.	
6	Характеристика і сфера застосування позамовного методу обліку витрат і калькулювання.	
7	Характеристика і сфера застосування попередільного методу обліку витрат і калькулювання.	
8	Методика і техніка калькуляційних розрахунків.	
9	Характеристика методу однорідних секцій і методу нормативного розподілу постійних витрат.	
10	Сутність і організація обліку витрат за методом стандарт-кост.	
11	Сутність і організація обліку за методом директ-кост.	
12	Особливості розвинутого директ-косту, його переваги і можливості.	
13	Зародження і розвиток стратегічного обліку.	
14	Організація обліку витрат на основі видів діяльності.	
15	Організація обліку витрат за нормативним методом.	
16	Методика і техніка обліку відхилень від норм.	
Змістовий модуль 2. Специфічні методики управлінського обліку		
17	Методи аналізу «витрати – обсяг – прибуток».	До 10 балів
18	Маржинальний прибуток, формули розрахунку доходів.	
19	Що таке маржинальність – визначення та способи підвищення.	
20	Визначення точки критичного обсягу продажу.	
21	Графічні методи аналізу «витрати – обсяг – прибуток».	
22	Поняття про релевантність облікової інформації та її вплив на прийняття рішень.	
23	Аналіз типових варіантів альтернативних рішень.	
24	Роль бюджету та процесу бюджетування в управлінні підприємством.	
25	Характеристика видів і форм бюджетів.	
26	Порядок складання і призначення операційних бюджетів.	
27	Порядок складання і призначення фінансового бюджету.	
28	Методика і техніка контролю за виконанням бюджетів.	
29	Аналіз відхилень з використанням гнучкого бюджету.	
30	Принципи організації обліку і звітності по центрах відповідальності.	
31	Облік і оцінка діяльності центрів витрат.	
32	Облік і оцінка діяльності центрів прибутку	

4.5. Самостійна робота

Самостійна робота здобувача з дисципліни «Управлінський облік» спрямована на узагальнення, засвоєння та закріплення знань по кожній темі. Вона включає такі види робіт: опрацювання лекційного матеріалу, рекомендованої літератури, підготовку до практичних занять, розгляд питань, що виносяться на самостійне вивчення та самостійне вирішення практичних ситуацій.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин		Кількість балів
		денна	заочна	
1	<p>Тема: Мета, зміст та організація управлінського обліку</p> <p>Завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Висвітліть концепцію управлінського обліку у міжнародній практиці. 2. Подайте у вигляді схеми історію виникнення та етапи розвитку управлінського обліку. 3. Охарактеризуйте сутність виробничого обліку, покажіть співвідношення управлінського та виробничого обліку. 4. Охарактеризуйте функції, методи та цілі управлінського обліку. 5. З'ясуйте сутність, види, обсяг та користувачів інформації в системі управлінського обліку. <p><i>Презентації результатів виконаних завдань і досліджень</i></p>	2	6	До 3
2	<p>Тема: Склад витрат виробництва</p> <p>Завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Наведіть поняття витрат у фінансовому та управлінському обліку. 2. З'ясуйте сутність та зміст обліку витрат, розкрийте основні завдання обліку витрат виробництва. 3. Наведіть етапи процесу обліку витрат на виробництво і процесу калькулювання як єдиного облікового процесу, пов'язаного з обліком випуску продукції. 4. Подайте у вигляді схеми фактори, що впливають на побудову обліку витрат. <p><i>Презентації результатів виконаних завдань і досліджень</i></p>	2	6	До 3
3	<p>Тема: Класифікація і поведінка витрат</p> <p>Завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Подайте у вигляді схеми напрями класифікації витрат за різними ознаками. 2. З'ясуйте сутність поведінки витрат та фактори, що на неї впливають. 3. Охарактеризуйте сутність функції витрат. 4. Побудуйте функцію витрат різними методами. <p><i>Презентації результатів виконаних завдань і досліджень</i></p>	3	5	До 5
4	<p>Тема: Сутність собівартості продукції, принципи і критерії її формування</p> <p>Завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Наведіть види собівартості у фінансовому та управлінському обліку. 	2	5	До 5

	<p>2. Схематично наведіть склад витрат, що формують собівартість.</p> <p>3. Розкрийте сутність, мету і завдання калькулювання, дайте визначення калькулювання та калькуляції.</p> <p>4. Подайте у вигляді схеми види калькуляцій за різними ознаками.</p> <p>5. Наведіть етапи процесу калькулювання.</p> <p>6. Розкрийте принципи, об'єкти калькулювання. Види калькуляційних одиниць.</p> <p>7. Наведіть порівняльну характеристику обліку витрат виробництва за елементами і статтями калькуляції.</p> <p>8. Охарактеризуйте Типову номенклатуру статей калькуляції.</p> <p>9. Розкрийте порядок регламентації статей калькулювання у відповідності з обліковою політикою підприємства.</p> <p>10. Покажіть послідовність розподілу загальної суми непрямих (загальновиробничих) витрат.</p> <p>Презентації результатів виконаних завдань і досліджень</p>			
5	<p>Тема: Система обліку і калькулювання за повними витратами</p> <p>Завдання:</p> <p>1. Охарактеризуйте систему обліку та калькулювання собівартості продукції за повними виробничими витратами.</p> <p>2. Дайте характеристику позамовного методу калькулювання, розкрийте його сутність, сферу застосування.</p> <p>3. Покажіть порядок акумуляції витрат за позамовною калькуляцією.</p> <p>4. Розкрийте сутність попроцесного методу калькулювання та сферу його застосування.</p> <p>5. Наведіть основні операції, за допомогою яких здійснюється облік витрат методом попроцесної калькуляції.</p> <p>6. Дайте характеристику попередільного методу обліку і калькулювання. Покажіть порядок розрахунку фактичної собівартості при попередільному методі калькулювання витрат.</p> <p>7. Розкрийте сутність напівфабрикатного та безнапівфабрикатного методів калькулювання.</p> <p>8. Охарактеризуйте калькулювання собівартості продукції за видами діяльності (ABC-метод), сфери його застосування.</p> <p>9. Дайте порівняльну характеристику традиційних та функціональних систем калькулювання.</p> <p>10. Покажіть вплив способів калькулювання на фінансовий результат діяльності підприємства.</p> <p>11. Особливості використання системи «Standart-cost»</p> <p>Презентації результатів виконаних завдань і досліджень</p>	3	8	До 5
6	<p>Тема: Система обліку і калькулювання за змінними витратами</p> <p>Завдання:</p>	3	8	До 5

	<ol style="list-style-type: none"> 1. Наведіть принципи калькулювання собівартості за змінними витратами. 2. Покажіть порядок облікових робіт у системі калькулювання за змінними витратами. 3. Охарактеризуйте облік витрат і калькулювання собівартості продукції по системі «директ-костинг», його суть, сферу застосування. 4. Розкрийте сутність маржинального доходу. 5. Наведіть порівняльну характеристику простого та розвинутого «директ-костингу». 6. Охарактеризуйте звіт про доходи і витрати, складений за методом маржинального доходу, покажіть порядок його складання. 7. Покажіть переваги та недоліки калькулювання за змінними витратами. <p><i>Презентації результатів виконаних завдань і досліджень</i></p>			
7	<p>Тема: Система обліку і калькулювання за нормативними витратами</p> <p>Завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Охарактеризуйте суть та сферу застосування нормативного методу обліку витрат і калькулювання собівартості продукції. 2. Розкрийте порядок обліку витрат за окремо діючими нормами, обліку зміни норм. 3. Покажіть порядок складання і періодичного коригування нормативної калькуляції. 4. Покажіть порядок визначення фактичної собівартості. 5. Проведіть порівняльну характеристику нормативного методу та методу «Стандарт-кост». 6. Розкрийте види нормативів витрат та організацію їх розробки. 7. Проведіть дослідження відхилень: види, повторювальність відхилень; контрольованість, позитивні відхилення; вартість та користь відхилення. 8. Продемонструйте значення нормативного методу обліку витрат для планування, контролю та прийняття управлінських рішень. <p><i>Презентації результатів виконаних завдань і досліджень</i></p>	3	7	До 4
8	<p>Тема: Аналіз взаємозв'язку витрат, обсягу діяльності та прибутку</p> <p>Завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розкрийте припущення, на яких базується аналіз взаємозв'язку «витрати – обсяг – прибуток». 2. Охарактеризуйте способи проведення аналізу взаємозв'язку «витрати – обсяг – прибуток». 3. Покажіть порядок розрахунку маржинального доходу. 4. Охарактеризуйте способи розрахунку точки беззбитковості. 5. Покажіть порядок побудови графіку беззбитковості. 6. Покажіть порядок розрахунку запасу міцності та операційного важеля. 7. Розкрийте взаємозв'язок «витрати – обсяг – прибуток» в 	2	8	До 6

	умовах виробництва декількох видів продукції. Презентації результатів виконаних завдань і досліджень			
9	Тема: Аналіз релевантності інформації для прийняття управлінських рішень Завдання: 1. Розкрийте сутність прийняття рішень та етапи процесу прийняття рішень. 2. Наведіть типові приклади операційних рішень. 3. Продемонструйте використання графічного методу для вирішення задач оптимізації. 4. Покажіть процес прийняття рішення стосовно спеціального замовлення. 5. Продемонструйте використання табличного, графічного методу або методу формул для визначення оптимального розміру запасів. 6. Розкрийте порядок прийняття рішення стосовно ціноутворення. 7. Продемонструйте модель прийняття рішень за умов невизначеності. 8. Охарактеризуйте процес ціноутворення за принципом «витрати плюс». Презентації результатів виконаних завдань і досліджень	2	9	До 6
10	Тема: Бюджетування і контроль Завдання: 1. Розкрийте призначення бюджетів і їх види. 2. Схематично наведіть етапи складання бюджетів. 3. Охарактеризуйте види бюджетів та кошторисів. 4. Розкрийте принципи взаємоузгодження та взаємопоседнання бюджетів. 5. Продемонструйте порядок контролю виконання бюджетів та аналізу відхилень від бюджетних показників. Презентації результатів виконаних завдань і досліджень	2	9	До 6
11	Тема: Облік і контроль за центрами відповідальності Завдання: 1. Охарактеризуйте принципи виділення центрів відповідальності. 2. Подайте у вигляді схеми класифікацію центрів відповідальності. 3. Покажіть як розрізняються центри відповідальності за функціональною ознакою. 4. Охарактеризуйте показники для оцінювання діяльності відповідного центру відповідальності. 5. З'ясуйте порядок співставлення витрат та результатів роботи центрів відповідальності. 6. Покажіть порядок обліку і оцінювання діяльності центрів відповідальності. Презентації результатів виконаних завдань і досліджень	3	6	До 6
12	Тема: Взаємозв'язок управлінського і фінансового обліку Завдання:	3	3	До 6

	1. Наведіть ознаки порівняння управлінського та фінансового обліку. Охарактеризуйте спільні риси та відмінності фінансового й управлінського обліку. 2. Порівняйте функції, методи та цілі управлінського і фінансового обліку. 3. Наведіть порівняльну характеристику сутності, видів, обсягу і користувачів інформації в системі управлінського та фінансового обліку. 4. Порівняйте особливості інформації управлінського та фінансового обліку, її використання. 5. Порівняйте організацію управлінського обліку в системі рахунків бухгалтерського обліку України та у зарубіжних країнах. Презентації результатів виконаних завдань і досліджень			
Разом годин		30	80	

5. Освітні технології, методи навчання і викладання навчальної дисципліни

Освітні технології, що використовуються для викладання дисципліни «Управлінський облік»:

1. Лекції, під час яких розкриваються основні теоретичні концепції організації управлінського обліку з використанням презентацій та інших візуальних засобів для кращого засвоєння матеріалу.

2. Групові та індивідуальні завдання, що сприяють розвитку навичок командної роботи та співпраці та навчають застосувати їх у практичних ситуаціях. Здобувачі можуть працювати як індивідуально, так і у командах.

3. Кейсовий метод, що передбачає розв'язок реальних бізнес-ситуацій та відображення господарських операцій в бухгалтерському обліку підприємства.

4. Використання таких інтерактивних технологій, як вебінари, онлайн-курси, платформа MOODLE та інші інтерактивні платформи навчання, неформальні освітні курси, що сприяють підтримці навчання. Вони дозволяють здобувачам доступатися до матеріалів в будь-який час і місце, виконувати завдання та отримувати зворотний зв'язок від викладача.

Методи навчання:

- вербальні методи (лекція, бесіда, диспут, пояснення, розповідь та інші);
- семінари, практичні та лабораторні роботи;
- наочні методи (презентація, демонстрація, ілюстрація);
- пояснювально-ілюстративні методи;
- проблемно-пошукові методи;
- ситуаційні завдання;
- робота з інформаційними ресурсами (нормативними джерелами, навчально-методичною та науковою літературою, інтернет-ресурсами);
- самостійна робота;
- дистанційне навчання з використанням системи Moodle.

6. Критерії та засоби оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

при усних відповідях: повнота розкриття питання; логіка викладання матеріалу; використання різноманітних джерел інформації; аналітичні міркування, уміння робити порівняння, висновки; уміння аналізувати теоретичні проблеми з урахуванням світової та вітчизняної практики;

при виконанні письмових завдань: повнота розкриття питання, аргументованість і логіка викладення матеріалу, використання різноманітних джерел, законодавчих актів, прикладів і фактичного матеріалу тощо; правильність проведення розрахунків; цілісність,

системність, логічність, уміння формулювати висновки; акуратність оформлення письмової роботи.

Вищими балами оцінюється самостійний обґрунтований погляд здобувача щодо конкретної практичної ситуації або проблеми.

Засоби оцінювання:

- фронтальне опитування;
- індивідуальне опитування;
- стандартизовані тести;
- розв’язування практичних ситуацій;
- тематичні контрольні роботи;
- презентація результатів виконання індивідуальних та командних завдань (наукових, розрахункових, аналітичних та інших);
- виступи та презентації здобувачів на наукових заходах;
- підсумковий контроль – (екзамен).

Система оцінювання навчальних досягнень:

Максимальна кількість балів, яку здобувач може отримати в процесі вивчення дисципліни протягом семестру, становить 100 балів, з яких 60 балів здобувач набирає при поточних видах контролю (30 балів за 1 змістовий модуль та 30 балів за 2 змістовий модуль) і 40 балів – у процесі підсумкового виду контролю (здачі заліку).

Розподіл балів, які отримують здобувачі

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)												Кількість балів (екзамен)	Сумарна кількість балів
Змістовий модуль №1						Змістовий модуль № 2							
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	40	100
3	3	5	5	5	5	4	6	6	6	6	6		

Кожен вид аудиторної, самостійної чи індивідуальної роботи здобувача оцінюється відповідною кількістю балів залежно від обсягу, складності та якості виконаного завдання:

- доповідь на практичному занятті до 5 балів;
- участь в обговоренні та доповнення до 2 балів;
- вирішення виробничих ситуацій до 5 балів;
- розв’язання тестів різних рівнів складності від 0,1 до 1 бала;
- індивідуальні завдання (презентації, реферати, есе, доповіді) до 10 балів;
- тематичні контрольні роботи до 5 балів.

В межах поточного контролю до загальної кількості балів здобувача можуть зараховуватися додаткові бали за умови наявності сертифікату про результати неформальної/інформальної освіти з проблеми, що відповідає тематиці курсу, здобутого на освітніх платформах «Prometheus», «EdEra», «Keystone», «Coursera» тощо. Кількість балів, що зараховується здобувачу, залежить від обсягу здобутих кредитів та отриманих результатів навчання, однак не більше ніж 25% (25 балів) від загальної кількості балів за курс (100 балів за системою ЄКТС).

З навчальної дисципліни «Управлінський облік» проводиться семестровий **залік**. Здобувач отримує завдання, що містить теоретичне питання з дисципліни, тестові завдання, глосарій і виробничу ситуацію.

У 40 балів, що можливо отримати на заліку, входить: теоретичне питання (10 балів), 4 тести «правильно-неправильно» - по 2 бали (сумарно 8 балів), визначення 4 термінів - по 2 бали (сумарно 8 балів), виробнича ситуація (14 балів).

10 балів ставиться за повне розкриття теоретичного питання. У випадку неповної відповіді зберігається відсоткове відношення розкриття відповіді та бального оцінювання.

14 балів здобувач отримає за повне та правильне (відповідно до чинного законодавства; без математичних помилок) розв'язання виробничої ситуації.

Після підготовки здобувачами конспекту відповіді та розв'язання задачі відбувається його усна відповідь викладачеві. В процесі цього здобувачу можуть бути задані додаткові питання.

Також залік може бути проведений у письмовій формі.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення
відмінно	A (90-100)	відмінно
добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
незадовільно	FX (35-49)	незадовільно з можливістю повторного складання
	F (1-34)	незадовільно з обов'язковим повторним курсом

Оцінкою «А» оцінюється повна та аргументована відповідь на теоретичне питання, правильне розв'язання виробничої ситуації, правильна відповідь на тестові питання та сформульовані правильні визначення з глосарію. Відповіді повинні розкривати суть матеріалу, що свідчить про вміння аналізувати матеріал та робити змістовні висновки. Відповідь повинна бути чіткою, логічною і послідовною.

Відповідь оцінюється на «В» за умови такого розкриття теоретичного питання та тестових завдань, понять з глосарію, а також розв'язання виробничої ситуації, які містять неточності, що не суттєво впливають на зміст завдання.

Відповідь оцінюється на «С» за умови повного та правильного розкриття питання або правильного розв'язання виробничої ситуації, але у відповіді недостатньо правильно сформульовано визначення з глосарію. У той же час тестові завдання вирішені на належному рівні.

Якщо підхід викладення матеріалу правильний, але виявляється недостатнє його розуміння, допускаються окремі неточності, виставляється оцінка «D».

Відповідь оцінюється на «Е» у випадку правильного підходу до викладення теоретичного матеріалу та відповідей на тестові завдання.

В усіх інших випадках відповідь оцінюється на «Fх».

Форми поточного та підсумкового контролю

Форми контролю охоплюють поточний та підсумковий контроль знань здобувача.

Поточний контроль здійснюється з метою перевірки досягнення програмних результатів за окремими темами під час проведення практичних занять з урахуванням самостійної роботи здобувача за допомогою різноманітних засобів контролю.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінювання підсумкових навчальних досягнень здобувачів. В умовах навчання офлайн підсумковий контроль здійснюється на підставі оцінювання виконаних завдань, що передбачені затвердженими екзаменаційними білетами, а в умовах навчання онлайн – за допомогою тестування в системі електронного навчання Moodle.

7. Рекомендована література

7.1. Фахова (основна) література

1. Верланов Ю. Ю., Бурлан С. А., Верланов О. Ю. Управлінський облік: сучасна теорія і практика : навч. посібник. Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2015. 340 с.
2. Голов С.Ф. Управлінський облік. Підручник. Київ : Центр учбової літератури, 2021. 534 с.
3. Лабунська С. В., Безкоровайна Л. В. Управлінський облік : навчальний посібник. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2016. 352 с.
4. Облік, аналіз, аудит і оподаткування: навч.-метод. посібник / А.І. Вергун, Т.В. Косташ, Т.М. Ковальчук, М.А. Проданчук, І.І. Никифорак; за заг. ред. д.е.н., проф. Т.М.Ковальчук. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю.Федьковича, 2020. 520 с.
5. Управлінський облік : навч. посіб. / За ред. В. Я. Плаксієнка. Полтава : ПП «Астрая», 2018. 250с.
6. Управлінський облік: навч. посіб. / Л. В. Гуцаленко та ін. Київ : Центр учбової літератури, 2020. 370 с.
7. Управлінський облік: навч. посіб. / О. М. Брадул та ін. Кривий Ріг : ДНУЕТ, 2017. 113 с.
8. Управлінський облік: Навч. посібник / В.Д. Зелікман та ін. Дніпро : НМетАУ, 2017. 198 с.
9. Фаріон І. Д., Писаренко Т. М. Управлінський облік : підручник. Київ : Центр учбової літератури, 2018. 792 с.
10. Цал-Цалко Ю.С., Мороз Ю. Ю., Цегельник Н. І. Управлінський облік : підруч. Житомир : Рута, 2015. 631 с.

7.2. Допоміжна література

1. Атамас П. Й. Управлінський облік: навч. посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2009. 440 с.
2. Добровський В.М., Гнилицька Л.В., Коршикова Р.С. Управлінський облік. Навчальний посібник. Київ : КНЕУ, 2005. 278 с.
3. Корецький М. Х., Дацій Н. В., Пельтек Л. В. Управлінський облік: Навч. посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2007. 296 с.
4. Череп А. В. Шмиголь Н. М., Рибак О. М. Управлінський облік : навч. посіб. Запоріжжя : Запорізь. нац. ун-т, 2014. 348 с.
5. Drury C. Costing: An introduction. 3-rd edition. SPRINGER-SCIENCE+BUSINESS MEDIA, V.V., 1994. 490 p.
6. Drury C. Management and Cost Accounting. Cengage Learning, 2017. 842 p.

7.3. Нормативна база

1. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку: затв. наказом Міністерства фінансів України від 30.11.99 р. № 291. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99#Text>
2. Податковий кодекс України : Закон України від 2 груд. 2010 р. № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
3. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід» : затв. наказом Міністерства фінансів України від 29.11.99 р. № 290. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99#Text>
4. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати»: затв. наказом Міністерства фінансів України від 31.12.1999 р. №318. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00#Text>
5. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 р. № 996–XI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>

8. Інформаційні ресурси

1. Сайт Верховної Ради України: <https://zakon.rada.gov.ua/laws>
2. Сайт Міністерства Фінансів України: <https://mof.gov.ua>
3. Сайт Державної податкової служби України: <http://tax.gov.ua>

4. Сайт Державної служби статистики України : <https://www.ukrstat.gov.ua/>
5. Сайт Міжнародної Федерації Бухгалтерів (МФБ): <https://www.ifac.org/>
6. Сайт Національного банку України : <https://bank.gov.ua/>
7. Сайт Пенсійного фонду України : <https://www.pfu.gov.ua/>
8. Сайт Асоціації дипломованих сертифікованих бухгалтерів (ACCA): <https://www.accaglobal.com/ubcs/en.html>
9. Сайт видавничого будинку «Фактор» : <https://i.factor.ua/ukr/>
10. Бухгалтерський інтернет-портал : <https://ibuhgalter.net/>
11. «Бухгалтер 911» - інформаційний портал : <https://buhgalter911.com/uk/>
12. Дебет-Кредит: Український бухгалтерський портал : <https://dtkr.ua/>
13. Газета «Все про бухгалтерський облік» : <http://gazeta.vobu.ua/> , <http://vobu.ua/ukr/>
14. «Бухгалтерський сервіс «Інтерактивна бухгалтерія» : <https://interbuh.com.ua/ua/>
15. Цифрове видавництво Експертус. Журнал «Головбух» : <https://egolovbuh.expertus.com.ua/>
16. Навчальний онлайн курс «Основи управлінського обліку» на платформі Coursera: <https://www.coursera.org/learn/uva-darden-managerial-accounting>
17. Навчальний онлайн курс «Основи фінансового та управлінського обліку» на платформі Coursera : <https://www.coursera.org/learn/financial-accounting-polimi>
18. Навчальний онлайн курс «Управлінський облік: Інструменти для полегшення та спрямування бізнес-рішень» на платформі Coursera : <https://www.coursera.org/learn/managerial-accounting-business-decisions>
19. Навчальний онлайн курс «Управлінський облік: Поведінка витрат, системи та аналіз» на платформі Coursera : <https://www.coursera.org/learn/accounting-for-managers>

Детальна інформація щодо освітньої компоненти «Управлінський облік» висвітлена на (<https://drive.google.com/drive/folders/1B1pUSSFmyizwUHxYYeVfXv5ydQ28aYqA>)